

Asia: VN/22263/2025

Lausuntopyyntö: Arviomuistio kilpailuneutraliteettiselvityksen suosituksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hyvinvointiala Hali ry kiittää mahdollisuudesta lausua arviomuistiosta koskien kilpailuneutraliteettisääntelyn uudistamisesta. Professori Kirsi-Maria Halonen on selvitystyön aikana erikseen kuullut teemasta Hyvinvointiala Halia. Tässä lausunnossa arvioitavana olevaa kokonaisuutta ja annettuja suosituksia tarkastellaan ennen muuta sosiaali- ja terveysterveyspalvelualan näkökulmasta.

Hyvinvointiala Hali pitää kilpailuneutraliteettia koskevan sääntelyn ja kilpailuneutraliteetin toteuttamista edistävien menettelytapojen ja valvonnan kehittämistä tärkeänä kokonaisuutena. Julkisen sektorin toimijoiden (aiemmin kunnat ja kuntayhtymät, nyt hyvinvointialueet) toiminta markkinoilla on ollut toimialalle relevantti kysymys jo pitkään. Selvityshenkilön toteuttama arviointi tuo ansiokkaasti esille kokonaisuuden, jossa toteutettujen lainsäädännöllisten ratkaisujen ja erilaisten käytännön toteutusten sekä tulkintojen jälkeen ollaan tilanteessa, missä kilpailuneutraliteettisääntely toteutuu korkeintaan välttävästi. Tämä on myös yksityisen sosiaali- ja terveysterveyspalvelualan kokemus asiasta.

Hyvinvointiala Halin lausunnon keskeinen lähtökohta on julkinen sektori (ennen muuta hyvinvointialueet) palvelujen järjestäjinä. Hyvinvointialueille on annettu lainsäädännöllä tietty sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuus järjestettäväksi, ja siitä vastuusta ne eivät voi laistaa. Palvelujen tuottamista järjestäjät voivat lainsäädännön mukaan jakaa muille ta-hoille kuten yksityisille palveluntuottajille, mutta järjestämistehtävä on aivan eri tavalla läh-tökohtaisesti jakamaton. Järjestämistehtävä ja siinä onnistuminen on aivan keskeistä mm. ihmisten palvelujen toteutumisen näkökulmasta, mutta yhtä lailla kustannusten hallinnan ja kasvun hillinnän näkökulmista.

Hyvinvointialueiden huomion, tekemisen painopisteen ja osaamisen tulisi olla selvästi vah-vemmin palvelujen järjestämisessä. Nyt huomiota vie paljon palvelujen tuottaminen omana toimintana sekä organisointi erilaisiin hyvinvointialueesta erillisiin tulosyksiköihin. Selvitys-henkilö nostaa tämänkin kokonaisuuden yhteydessä esille puutteita järjestämistehtävän toteuttamisessa. Selvityshenkilön

näkemyksen mukaan kilpailuneutraliteettisääntelyä ei tunneta riittävän hyvin, sitä ei osata noudattaa ja kolmanneksi sitä ei haluta noudattaa. Hyvinvointiala Halissa muodostuneen käsityksen mukaan kaikki nämä kolme näkemystä pitävät paikkansa.

On muistettava, että julkisen sektorin ei tarvitse tulla ainakaan järjestämisvastuullaan olevan sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuuden osalta markkinoille. Lähtökohtana on, että sille on annettu lainsäädännöllä tietyt tehtävät ja siihen rahoitus tai oikeus kerätä rahaa lakisää-teisten velvoitteiden toteuttamiseksi. Näin ollen julkisyhteisö voi pysyä kokonaan pois kilpailuilta markkinoilta, hoitaa sille annettua tehtävää ja välttää aiheuttamasta markkinahäiriöitä sekä esimerkiksi velvollisuuksia erilaisista raportointivelvoitteista.

Sääntelyn tulee olla mahdollisimman selkeää, koska se luo pohjan eri toimijoiden toiminnalle sekä sääntelyn noudattamiselle. Alle on nostettu muutama sellainen ehdotus tilanteen kor-jaamiseksi, joita ei olla otettu esille arviomuistion suosituksissa. Ehdotukset perustuvat siihen, että lainsäädäntö on tehty tarpeettoman monimutkaiseksi ja siitä seuraa lähinnä hallinnollisia kustannuksia eri tahoille sekä häiriötä palvelujen tuottamiseen ja palvelujärjestelmän kehitykseen. Vaihtoehtojilla halutaan varmistaa, että jatkovalmistelussa käsitellään asioita riittävän monipuolisesti ja toisaalta herättää keskustelua tematiikan ympärillä. Kilpailuneutraliteetin toteutuminen vaatii ns. juurisyihin puuttumista. Jäljempänä lausunnossa arvioidaan myös arviomuistion suositukset.

Vaihtoehto 1. Erotetaan sosiaali- ja terveystalvetuissa (vähintään perustason palveluissa) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen toisistaan.

- Muutetaan hyvinvointialueita koskevaa lainsäädäntöä siten, että ainakin osan palvelujen kohdalla hyvinvointialueiden toteuttama tuotanto erotetaan selvästi järjestämistehtävästä
- Järjestämistavasta päättävät henkilöt eivät toimisi tuotanto-organisaatiossa, vaan nämä funktiot tulisi erottaa myös organisatorisesti

Vaihtoehto 2. Kirjoitetaan keskeinen lainsäädäntö uudelleen siten, että se ei mahdollista julkisen sektorin toimintaa markkinoilla.

- Tarkasteltavia lainsäädäntöjä ovat ainakin Laki hyvinvointialueista sekä Kilpailulaki
- Julkisen sektorin keinot tuottaa järjestämisvastuullaan olevat palvelut olisivat jatkos-sa seuraavat:
 - o hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse,
 - o yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai
 - o hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta.
 - o Palvelusetelin käytöstä säädettäisiin jatkossakin erikseen
- Ehdotus perustuu siihen, että hyvinvointialueille annetaan lainsäädännöllä tietyt velvollisuudet ja oikeudet sosiaali-, terveys- ja ensihoidon palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen.

Tehtävien hoitamiseksi valtio antaa niille rahoituksen. Hyvinvointialueiden tulee hoitaa perustehtävä eli palvelujen järjestäminen mahdollisimman hyvin. Jos ne haluavat hakea markkinaehtoisien toiminnan kautta saatavia hyötyjä, niin ne tekevät sen palvelujen järjestäjän roolissa yhteistyössä yksityisten palveluntuottajien kanssa.

- Samalla hyvinvointialueille asetetaan velvoite perustella valittu tuotantotapa ja erityisesti osoittaa, että palveluiden tuottaminen omana tuotantona on kokonaistaloudellisesti edullisempi vaihtoehto kuin niiden ostaminen markkinoilta
- Hyvinvointialueiden tulisi julkaista oman toiminnan kustannukset vertailukelpoisella tavalla; mahdollistaa näin yksityisen ja julkisen tuotannon reilu vertailu

Vaihtoehto 3. Mahdollistetaan hyvinvointialueen toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla siten, kuin lain hyvinvointialueista 131 pykälän pääsääntö kuuluu: "Hyvinvointialueen hoitaessa 6 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidetta-vaksi (yhtiöittämisvelvollisuus)."

- o Poistetaan pykälästä 131 kaikki pääsääntöä koskevat poikkeukset (momentit, jolloin hyvinvointialueen ei katsota toimivan kilpailutilanteessa markkinoilla)
- o Poisteen kokonaan pykälä 132, jossa on määritelty yhtiöittämisvelvollisuutta koskevat poikkeukset
- o Tämän lisäksi arvioidaan poistettavaksi myös mahdollisesti muualla lainsäädännössä olevat poikkeukset
- o Ehdotus perustuu siihen, että huomattava määrä poikkeuksia tekee sääntelyn ymmärtämisestä ja etenkin noudattamisesta vaikeaa. Yksityinen sosiaali- ja terveysala on suhtautunut aina kriittisesti näihin poikkeuksiin.

Vaihtoehto 4. Mahdollistetaan hyvinvointialueille toiminta markkinoilla muutamissa, lähinnä yksittäisissä sote-alaa koskevissa poikkeustilanteissa.

- o Arvioidaan jatkovalmistelussa, mitä nämä mahdolliset yksittäiset poikkeustilanteet ovat

Julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan neutraaliuden vaatimuksen säätämisestä on aikaa yli 10 vuotta (säännöt tulivat voimaan vuoden 2013 lopulla). Tätä ennen julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan eriarvoisuutta oli käsitelty näkyvimmin valtion liikelaitos Destian sekä Helsingin kaupungin Palmian kautta. Jos näiden kahden tapauksen käsittelyt katsotaan jonkinlaisiksi pääavauksiksi asetettaessa rajoja julkisen sektorin toiminnalle markkinoilla, niin tätä keskustelua ja rajanvetoa on käyty nyt monenlaisten eri vaiheiden kautta läpi noin 20 vuotta.

Näiden 10–20 vuoden aikana kilpailuneutraaliteettikysymyksiä sekä julkisen sektorin elinkeinotoimintaa on käsitelty sote-reformin kaikissa eri vaiheissa, monissa eri lainsäädäntö-hankkeissa (hankintalaki, kuntalaki, hyvinvointialueita koskevassa lainsäädäntövalmistelussa, jne.), asioita on

pyritty selvittämään (esim. KKV vuosina 2015, 2017 ja 2022) ja tämän lisäksi eri tahot kuten elinkeinoelämän järjestöt ovat nostaneet asioita esille selvityksissä ja monissa muissa yhteyksissä.

Selvänä trendinä on ollut julkisen sektorin pyrkimykset laajentaa toimintaansa markkinoille ja hakea näin mm. lisää tulorahoitusta. Tehostamisvaateisiin ei ole vastattu niinkään tuottavuutta lisäävillä järjestämisen ratkaisuilla tai ylipäättään fokusoimalla resursseja järjestämiseen ja järjestämisoasaamisen lisäämiseen. Nyt vuonna 2025 olemme tilanteessa, jossa kunnissa, kuntayhtymissä ja hyvinvointialueilla on edelleen selviä vaikeuksia noudattaa kilpailuneutraliteettisääntelyä.

Selvityshenkilön raportissa nousee esille myös haasteet valvonnassa. Kilpailu- ja kuluttajaviraston säännöksiä noudattamisen edistämiseksi tapahtuvaa viestintää sekä viraston antamia käytännön ohjeita ja neuvontaa tarvitaan, mutta tämänkaltaisen toiminnan tulee olla korkeintaan tukevaa ja varsinaista valvontaa täydentävää. Kuluneiden vuosien aikana ohjeiden tekeminen ja neuvonta ovat saaneet liian suuren roolin valvonnassa.

Huomiot arviomuistion suosituksiin

Alla on kommentoitu lyhyesti arviomuistion suositukset.

Kilpailuneutraliteettisääntelyn noudattamisen tehostaminen

Suositus: Säädetään julkisyhteisöille asetettavasta itsearviointin dokumentointivelvoitteesta

Arviointimuistiossa katsotaan, että julkisyhteisöille säädettävä velvoite itsearviointista ja dokumentoinnista olisi esitetyistä keinoista olennaisin neutraliteettisääntelyn kehittä-miseksi ja sääntelyn noudattamisen vahvistamiseksi. Hyvinvointiala Hali kannattaa kyseisen itsearviointi- ja dokumentointivelvoitteen jatkovalmistelua.

Itsearviointin tulee olla läpinäkyvää ja perusteiden tulee olla yhtäläiset vertailukelpoisuuden vuoksi. Velvoitteen tulisi sisältää asioita kuten perusteet taloudellisesta toiminnasta, markkinakartoituksen, säännönmukaisen arvioinnin markkinavaikutuksista sekä tuotanto-tapa-analyysin. Kilpailuneutraliteettikertomus tulisi julkaista ainakin osittain (pois lukien selvät liikesalaisuuden suoja koskevat kohdat). Dokumentaation pitää kuitenkin tuottaa todellista informaatiota markkinavaikutuksista päätöksenteon tueksi, jotta siitä saataisiin aitoa hyötyä sekä markkinoille että kansantaloudelle.

Jatkovalmistelussa on syytä arvioida myös ennakkoinnin vaihtoehtoja. Yksi lähtökohta voisi olla se, että hyvinvointialueiden organisoidessa uudelleen järjestämisvastuullaan olevien palvelujen tuottamisen ratkaisuja, alueen tulee toteuttaa KKV:lle ennakkollinen selvitys suunnitellusta toiminnasta erityisesti kilpailullisen toiminnan näkökulmasta. Tavoitteena olisi estää jo etukäteen sellaisen hyvinvointialue-, yhtiö- tai jossain muussa muodossa tapahtuvan toiminnan syntyminen, joka aiheuttaa markkinoille häiriötä kilpailullisen toiminnan kautta.

Yhtenä vaihtoehtona tulee arvioida sitä, että sidosyksiköiden perustamista edeltäisi jon-kinlainen ex ante -markkinatesti. Kyse olisi siitä, että hyvinvointialueen tulisi ensin näyttää toteen, että in house -yhtiön perustaminen on markkinapuutteiden vuoksi välttämätöntä.

Itsearviointin dokumentointivelvoite tulee säätää kaikkia julkisyhteisöjä koskevaksi. On todennäköistä, että itsearviointin tekemisestä säätäminen ja sitä koskevan dokumentointivelvoitteen asettaminen tehostaisivat kilpailuneutraliteettisääntöjen noudattamista kun-nissa ja hyvinvointialueilla sekä niiden määräysvallassa olevissa yhteisöissä. Toteutetaan ehdotuksen jatkovalmistelu ja valmistellaan mm. toimeenpanon edellyttämät ohjeistukset.

Suositus: Kehitetään kilpailuneutraliteettisääntöjä koskevia käytännön ohjeita etenkin it-searviointin dokumentoinnin tueksi

Käytännön ohjeet yhtenäistävät arviointeja, mahdollistavat tietopohjan kertymistä ja ke-ventävät todennäköisesti raportoinnista aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Hyvinvointiala Hali kannattaa käytännön ohjeiden toteuttamista.

Seuraamusjärjestelmän kehittäminen

Seuraamusjärjestelmän kokonaisuutta tulee jatkoarvioida ja sitä tulee kehittää. On selvää, että KKV:n kilpailuneutraliteettivalvonta ei ole toiminut siten, kuin sen olisi ollut syytä toimia. Kuten selvityshenkilön raportista tulee hyvin esille, KKV:n asiantuntijoiden kontaktointi ennen toimenpidepyynnön tekemistä ei ole ollut erityisen toimiva ratkaisu. Se tiedetään, että KKV:n asiantuntijat ensisijaisesti toteavat, että valvontatoimenpiteiden käynnistäminen ei täyty ja että KKV ei tule tekemään asialle mitään. Palveluntuottajien motivaatiota käyttää aikaa toimenpidepyyntöjen tekemiseen ei nostane myöskään se, että kulu-neiden noin kymmenen vuoden aikana KKV:n kilpailuasioissa antamien ratkaisujen johto-päätöksenä on ollut lähes kaikissa tapauksissa joko asian poistaminen käsittelystä tai asi-an tutkimatta jättäminen.

Viraston pitäisi pystyä seuraamaan ja tarvittaessa puuttumaan hyvin matalalla kynnyksellä tilanteisiin, joissa voidaan epäillä julkisen sektorin toimivan haitallisesti kilpailluilla markkinoilla. Erityinen haaste syntyy siitä, että taloudellisen toiminnan sekä kilpailutilanteessa markkinoilla harjoitettavan toiminnan käsitteiden tulee kummankin täytyä, ennen kuin KKV puuttuu julkisyhteisön menettelyyn tai toiminnan rakenteeseen. Kun vielä nämä kaksi käsitettä eivät ole tulkinnallisesti selkeitä, seuraa tästä tarpeisiin nähden vaatima-tonta kilpailuneutraliteettivalvontaa. Suositus: Uudistetaan neuvottelumenettelyä parantamalla sen tehokkuutta lisäämällä tie-donsaantia (itsearviointin dokumentaatiovelvoite) ja viestimällä selkeästi valvontaratkaisu-jen vaikutuksista julkisyhteisöjen menettelyihin ja toiminnan rakenteisiin

Tiedonsaannin ja viestinnän kehittäminen eivät todennäköisesti ole erityisen tehokkaita keinoja vaikuttaa olemassa oleviin puutteisiin ja ongelmiin. Tietoa on kyllä jo tälläkin hetkellä halukaille saatavilla. Enemmän kyse on todennäköisesti siitä, että tietoa ja ymmärrystä pitää haluta kasvattaa ja olemassa olevaa sääntelyä noudattaa.

Yksi selvä kokonaisuus, joka loisi mahdollisuuksia myös seuraamusjärjestelmän kehittämiseksi, koskee julkisen sektorin toiminnan tilastointia. On selvää, että tarvitsemme paremman näkymän

toimintaan, jota hyvinvointialueet toteuttavat kilpailuilla markkinoilla. Suositus: Asetetaan toimenpidepyyntöön perustuvalla valvonta-asian käsittelylle enimmäismääräaika

Toimintaympäristön kehittäminen määrätietoisesti siihen suuntaan, että käsittelyajoille on realistista asettaa enimmäisaika, on kannattavaa. Kuten arviomuistiossa todetaan, käyttöönotto vaatisi mitä todennäköisimmin useampien asioiden toteuttamista ennen enimmäisajan käyttöönottoa.

Hyvinvointiala Hali kannattaa sen selvittämistä, minkä asioiden ratkaiseminen ja edistäminen mahdollistaisi enimmäismääräajan käyttöönoton. Todennäköisesti kehitettäviä ja/tai ratkaistavia asioita liittyy lainsäädäntökokonaisuuden selkiyttämiseen ja tietopohjan kehittämiseen.

Suositus: Jatkoselvitetään seuraamusmaksun säätämistä voimassa oleviin sääntöihin sisältyvien yhtiöittämisen, kirjanpidon eriyttämisen, markkinaehtaisen hinnoittelun ja mahdollisesti tulevan itsearviointin dokumentaatiota koskevien velvoitteiden rikkomisesta valtio-sääntöoikeudelliset reunaehdot huomioiden

Seuraamusmaksut ovat yksi selkeä ja kannatettava keino pyrkiä suitsemaan markkinahäiriöitä sekä lainsäädännön vastaista ja ei-toivottua toimintaa. Riittävän korkeiden seuraamusmaksujen voidaan olettaa nostavan kiinnostusta kilpailuneutraliteettisääntelyä kohtaan ja parantavan tilannetta ainakin seuraavien asioiden osalta: lainsäädäntöä ei tunneta riittävän hyvin, sitä ei osata noudattaa ja kolmanneksi sitä ei haluta noudattaa.

Seuraamusmaksun suuruusluokan arvioinnissa voitaneen lähteä niistä muutoksista, joita tehtiin muutamia vuosia sitten koskemaan mm. yksityisiä palveluntuottajia. Sakkomaksujen lisäksi muutokset koskivat muun muassa valvojan viranomaisen, Kilpailu- ja kuluttaja-viraston (KKV), toteuttamia kuulemisia, tietopyyntöjä ja tarkastusvaltuuksia. Yleisesti ottaen KKV:n toimivaltuuden laajenivat selvästi.

Kilpailuneutraliteettivalvonnan tehostaminen

Suositus: Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan toiminnan määrittely ja markkinaehtaisen hinnoittelun vaatimuksen asettaminen kilpailulaissa kuntalain ja hyvinvointialueesta annetun lain sijaan

Hali kannattaa jatkovalmistelussa yhtenä vaihtoehtona sen selvittämistä, millaisia hyötyjä sääntelyn keräämisestä omaksi kokonaisuudeksi olisi selkeyden, yms. näkökulmista. On todennäköistä, että oman sääntelykokonaisuuden toteuttamisen myötä sääntelyn selkeys ja painoarvo parantuisivat. Ainakin Elinkeinoelämän keskusliitto EK on nostanut lausuntoonsa esityksen siitä, että yhteinen säädöskehikko parantaisi oikeusvarmuutta, läpinäkyvyyttä markkinoilla ja kehityksen seuranta.

Valvonnan tehostamisen keskeinen mahdollistaja on julkisomisteisille organisaatioille asetettujen velvoitteiden tuottama säännönmukaista, laadukasta ja läpinäkyvää dokumentointia.

Tämän valmistelun tulee johtaa tarkennuksiin sen osalta, millainen toiminta on taloudellista toimintaa. Yhtä lailla selkeämpää yhteistä ymmärrystä pitää saada siihen, milloin toimintaa harjoitetaan kilpailutilanteessa markkinoilla / mitä on toimiminen kilpailutilanteessa markkinoilla. Määriteltäessä näitä kahta asiaa, tulee molempia asioita tarkastella riittävän monipuolisesti.

Suositus: Lisätään uusi priorisointiperuste todennäköisen toimivallan puuttumisen johdosta

Sen sijaan, että KKV:lle räätälöidään uusi peruste jättää asioita tutkimatta, tulee tutkin-nan kynnystä madaltaa. Jos tämän kaltaista sääntelyä lisätään, niin silloin ainakin toi-minnan tietopohjan vaatimuksia tulee nostaa selvästi. KKV:n ratkaisun tulee perustua arvioon, joka pohjaa monipuoliseen dataan siitä, onko kyseessä markkinoilla tapahtu-vasta toiminnasta.

Suositus: Riittävä resursointi ja valvonnan painopisteiden määrittäminen

Resursoidaan ja tarvittaessa fokusoidaan viraston toimintaa siten, että virasto pystyy to-teuttamaan myös esityksessä mainittua ns. kovaa valvontaa. Viraston resursseja on syy-tä painottaa julkisten markkinoiden valvontaan, ml. kilpailuneutraliteettivalvonta. Suo-messa markkinat ovat vinoutuneet ainakin niillä sektoreilla, joissa julkisen oma tuotanto on merkittävää (esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla).

Suositus: Erityislakeja säädettäessä ja muutettaessa otetaan huomioon lakisääteisten teh-tävien tarkkarajaisuusvaatimukset tehokkaan kilpailuneutraliteettivalvonnan mahdollista-miseksi

Sääntelyn tarkkarajaisuuden tulisi olla lähtökohta kaikessa lainvalmistelussa. Huomion tulisi olla julkisen markkinan valvonnan ja toiminnan jatkuvassa arvioinnissa ja niihin reagoinnissa niin lainsäädännön kuin valvonnan keinoin.

Tietoisuuden lisääminen markkinavaikutuksista

Suositus: Kirjanpidon eriyttämistä koskevan raportointivelvoitteen säilyttäminen ja laadul-listen tietojen keräämisen mahdollistaminen ja sen laajentaminen myös valtion harjoitta-maan kilpailulliseen taloudelliseen toimintaan

Tietopohjan vahvistaminen ja läpinäkyvyyden lisääminen tahojen kuten päättäjien, ve-ronmaksajien, valvojien ja tutkijoiden hyväksi, on kannatettavaa. Samojen velvollisuuk-sien tulee koskea kunnan, valtion ja hyvinvointialueen harjoittamaa kilpailullista talou-dellista toimintaan.

On pystyttävä määrittelemään keskeisiä rajanvetoja. Esimerkiksi milloin kyseessä on vi-ranomaistehtävä ja milloin toiminnan kytkös viranomaistehtävän hoitamiseen ei ole riit-tävä (arvioidaan tukitoiminnoiksi tai vastaavaksi, jossa se on erotettava viranomaistehtä-vän hoitamisesta). Siihen osaan toimintoja, joilla harjoitetaan taloudellista toimintaa, on syytä soveltaa valtiontuki- ja kilpailuneutraliteettisääntöjä.

Suositus: Selvitetään mahdollisuuksia kerätä tietoa julkisyhteisöjen määräysvallassa ole-vien yhtiöiden toiminnasta, kirjanpidon eriyttämisen toteutumisesta ja markkinaehtoisesta hinnoittelusta

Kilpailullisilla markkinoilla toimivien julkisyhteisöjen, sitoi niitä kilpailuneutraliteettivel-voitteet tai ei, tulisi säännönmukaisesti selvittää toimintansa markkinavaikutukset. Mikä-li niiden toiminta aiheuttaisi tai olisi omiaan aiheuttamaan markkinahäiriöitä, tulisi nii-den oma-aloitteisesti ryhtyä toimenpiteisiin ja raportoitava niistä valvontaviranomaisille.

Lopuksi

Tämän kokonaisuuden jatkovalmistelussa on hyvä selvittää KKV:n tuottavuutta ja vaikutavuutta kokonaisuudessaan. KKV:n fokus on ollut yrityskauppavalvonnassa ja siellä pie-nissäkin kaupoissa ja yksityiskohdissa. Olisi hyvä miettiä suhteellisuusperiaatteenkin näkökulmasta, mihin resursseja fokusoidaan ja mihin ei. Kun resurssit ovat rajalliset, ei kannattane fokusoida resursseja asioihin, joilla on pieni yleinen vaikutus. On syytä arvioida, olisiko yleisesti vaikuttavampaa fokusoida ja allokoida resursseja enemmän kilpailuneutraliteettiin.

Selvitystyöstä saa sen vaikutelman, että KKV:n toimintaa on vaikea koordinoida yksin säädöksillä ja määräyksillä. Nyt on hyvä selvittää myös sitä, olisiko KKV:n toimintaa ohjaamaan syytä perustaa ulkoinen hallitus tai vastaava elin, joka seuraa ja arvioi asioita kokonaisvaltaisesti.

Perämäki Ulla
Hyvinvointiala HALI